

Inspreekreactie op Wetsvoorstel Bromet inzake waterschapsbesturen

Het voorstel wordt aangekondigd als 'verdere democratisering van de waterschappen'. Dit geeft mij aanleiding tot de navolgende reactie met eerst maar een kleine selectie citaten uit m.n. de toelichting bij het wetsvoorstel. Dit als illustratie van hoe selectief en stigmatiserend naar een conclusie wordt toegewerkt. In mijn ogen onverteerbaar vanuit het democratisch gedachtengoed waarop de indieners menen zich te moeten voorstaan. Alleen al dit soort uitlatingen die een politicus, die zich ook nog volksvertegenwoordiger noemt, in deze teksten neerlegt zou op zich al een debat in de kamer rechtvaardigen. Generaties van waterschapsbestuurders en hun achterbannen worden hiermee geschoffeerd.

Citaten uit de toelichting; met commentaar:

1. "Deze wetswijziging regelt dat de geborgde zetels uit het waterschapsbestuur worden geschrapt. De wetswijziging is bedoeld om het waterschap volledig te democratiseren zodat de gevestigde belangen van de agrarische sector en het bedrijfsleven op een eerlijke wijze tegen nieuwe belangen rondom klimaatadaptatie worden afgewogen. Deze wetswijziging zorgt er daarmee voor dat het bestuur van de waterschappen meebeweegt met de maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op waterbeheer."

Commentaar: Deze stelling impliceert dat de huidige besturen niet zouden meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen. Als de initiatiefnemer zich in de programma's en activiteiten van de waterschappen zouden hebben verdiept, dan had zij moeten constateren dat alle waterschappen daar volop mee doende zijn. Niet alleen in de vorm van meebewegen, maar nadrukkelijk ook door actief sturen. Zelfs dus met bestuurders vanuit de gewraakte groeperingen!

2. "De geborgde zetels vertegenwoordigen gevestigde belangen van belangengroepen die tevens vervuilers zijn. Tegenstanders stellen daarom dat het behoud van de geborgde zetels een potentiële blokkade vormt voor de totstandbrenging van een eerlijker en duurzamer belastingstelsel dat betaalbaar blijft voor alle huishoudens."

Commentaar: Een schandalige bewering dat zij tevens vervuilers zijn; kijk eens naar de lozingsvergunningen van bedrijven en de inspanningen tot verbetering van de waterkwaliteit, met resultaten, van de agrarische sector. Of ik moet het zo lezen dat blijkbaar dus ook de natuur (eveneens een geborgde belangengroep) een vervuiler is. Dit wordt overigens ondersteund door diverse studies over ruime uitspoeling van mineralen uit natuurterreinen en fosfaatbelasting door vogelkolonies. En laten we wel wezen, de vervuiling door burgers via het effluent van waterzuiveringen met mineralen en geneesmiddelen mag er ook zijn. Nog los van hun bijdragen via afspoeling van wegen, daken etc. De tegenstanders van extra investeringen in rioolwaterzuivering zijn juist de politieke groeperingen omdat 'hun achterban' dan enkele tientjes per jaar meer aan zuiveringsheffing kwijt zijn. Voor bedrijven (agrarische en andere) draait het dan vaak om duizenden euro's per jaar, maar zij zien wel de urgentie van die extra zuivering.

3. “Daarnaast zorgt het behoud van de geborgde zetels en hun verplichte vertegenwoordiging in het dagelijks bestuur ervoor dat de meerkosten van waterbeheer te makkelijk worden neergelegd bij de huishoudens om zo de financieringslast van de agrarische sector en het bedrijfsleven te minimaliseren.”

Commentaar: De lastenverdeling van waterschappen komt tot stand via besluiten van het algemeen bestuur (mede gebaseerd op wettelijk verankerde uitgangspunten). In de besturen van elk waterschap heeft de categorie ingezetenen, vertegenwoordigd via de politieke partijen, een absolute meerderheid; niet alleen in het algemeen bestuur, maar overigens ook in het dagelijks bestuur. De bewering dat de last van agrarisch en bedrijfsleven door die minderheid van geborgde zetels wordt verschoven naar burgers is dan eigenlijk de illustratie dat die politieke partijen onbekwaam zijn in het besturen en representeren van belangen.

Dan de vraag: hoe zo verdere democratisering?

Slechts 2% van de Nederlandse bevolking is lid van een politieke partij. Bij de KvK is 100% van de bedrijven aangesloten en LTO kent een dekkingsgraad van ruim 75% van de agrarisch ondernemers. De natuurterreinbeherende organisaties kennen soortgelijke representatieve aansluitingen.

1. Om via een politieke partij in een bestuur (gemeente, provincie, waterschap) te worden benoemd moet je eerst op een kieslijst komen. Voorwaarde daarbij is dat je een minimum aantal jaren lid van die partij moet zijn en gesteund moet worden door een groepje invloedrijke partijleden die de lijst bepalen onder de noemer van een ‘kandidaten selectie commissie’. De partijpolitieke overtuiging van kandidaten is hiermee belangrijker dan de affiniteit met, of kennis van de waterschappen en hun taken. Het intrinsiek functionele karakter van waterschappen wordt hiermee naar de achtergrond gedrongen.
2. Voor een benoeming door LTO is het niet eens nodig lid te zijn van LTO; wel moet je uiteraard ongebouwd eigendom hebben en daar ook waterschapsbelasting over betalen. Voor een benoeming door de KvK moet je ondernemer zijn. Kandidaten worden getoetst op kennis, kwaliteit en ervaring.
3. De democratie in Nederland geeft stemrecht aan personen; bedrijven kunnen geen stem uitbrengen. Als ondernemer kun je dus nooit vanuit het ondernemingsbelang invloed uitoefenen via stemming. Daarin heeft de wetgever dus voorzien via de borging van de vertegenwoordiging in besturen.
4. De commissie Boelhouwer vindt dat ondernemersbelangen prima vertegenwoordigd kunnen worden door leden via de politieke lijsten. Een snelle inventarisatie leert dat het aantal ondernemers via de politieke lijsten in waterschapsbesturen minimaal is en, zelfs samen met de aantallen geborgden, nimmer tot een meerderheid leidt. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat dit wezenlijk gaat veranderen als je de processen om te komen tot kieslijsten binnen de politieke partijen ziet.

De conclusie kan niet anders zijn dan dat het afschaffen van geborgde zetels niets, maar dan ook niets, met verdere democratisering of meewegen van maatschappelijke belangen en ontwikkelingen van doen heeft. De huidige situatie borgt dat alle belangengroepen, burgers, eigenaren van bedrijven en grond en de vertegenwoordigers van natuurterreinen in de besturen vertegenwoordigd zijn. Ook

dus de natuurterreinen die, zoals bekend mag zijn, slechts minimaal bijdragen in de kosten van het waterschap. Evenredige bijdrage is hierbij dus geen criterium voor vertegenwoordiging; wel belangen en immateriële bijdragen zoals bijvoorbeeld waterberging voor droge tijden en buffering bij wateroverlast in regenrijke perioden, zeker ook in het belang van gebouwd. In noodsituaties worden wel polders onder water gezet of later bemalen, en nimmer woonwijken.

En alleen al de suggestie dat de vertegenwoordigers van ongebouwd, bedrijven en natuur de klimaat- en maatschappelijke ontwikkelingen niet zouden meewegen in hun bestuurlijke afwegingen is zeer verwerpelijk. Het geeft er blijk van dat de initiatiefnemers voor deze wetswijziging geen benul hebben van de betekenis ervan voor de continuïteit van de activiteiten van die groeperingen, zij het als boer, bedrijf of natuurterreinbeheerder. Gelukkig weten die bestuurders dat wel en wegen ze het mee in de beleidskeuzes van de schappen!

En van belang is tevens de vraag: welk probleem wordt opgelost met het opheffen van de geborgde zetels. Versterking van de eigen politieke partijen bij afnemend draagvlak lijkt de belangrijkste drijfveer.

1 juli 2020